משנה · אחרונים · עיקר תוספות יום טוב · סדר זרעים

עיקר תוספות יום טוב על משנה מעשרות

משולם בן יואל כץ, רבי יום טוב ליפמן הלר הלוי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

עיקר תוספות יום טוב על משנה מעשרות

משולם בן יואל כץ, רבי יום טוב ליפמן הלר הלוי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/עיקר-תוספות-יום-טוב-על-משנה-מעשרות/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
משנה א 5
משנה ב 5
משנה ג 5
משנה ה 5
משנה ו 5
משנה ז 5
משנה ח 5
פרק ב 5
משנה א 5
משנה ב 5
משנה ג 6
משנה ד 6
משנה ה 6
משנה ו 6
משנה ז 6
משנה ח 6
פרק ג 7
משנה א 7
משנה ב 7
משנה ג 7
משנה ד 8
משנה ז 8
משנה ט 8
משנה י 9
פרק ד 9
משנה א 9
משנה ג 9
משנה ה 9
פרק ה 9
משנה א 9

משנה ב 10
משנה ד 10
משנה ה 10
משנה ו 10
משנה ח 10

פרק א

משנה א

א וּלְעֵיל בְּפֶרֶק קַמָּא דְּפֵאָה מִשְׁנָה ו' דָּרִישׁ מִדִּכְתִיב (דְּבָרִים יד) וּבָא הַלֵּוִי כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ׃

משנה ב

ב **חַיָּבוֹת**. פֵּרוּשׁ כְּשֶׁאוֹכֵל קֵבַע. אֲבָל עֲרַאי רַשַּׁאי עֲדַיִן לֶאֱכֹל עַד שֶׁיַּגִּיעוּ זְמַנִּים אֲחֵרִים׃

משנה ג

ג לְעִנְיַן זֵיתִים כָּתַב כֵּן, וּלְעִנְיַן תְּבוּאָה כְּשֶׁבָּא לְטַחֲנָן. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב׃

משנה ה

ד **שֶׁיְּחַפָּה**. פֵּרוּשׁ פְּעָמִים שֶׁאֵין רְצוֹנוֹ לְמַלְאוֹתָהּ וּמְכַסֶּה הַפֵּרוֹת שֶׁבַּכַּלְכָּלָה בְּעָלִין אוֹ בְּהוּצִין וּבְכֵיוֹצֵא בָּהֶם, וְהַיְנוּ דְּקָאָמַר מִשֶּׁיְּחַפָּה. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב בְּשֵׁם הַפֵּרוּשׁ׃

משנה ו

ה **הַצְּמוּקִין**. הָעֲנָבִים הַיְבֵשִׁים. הָרַמְבַּ"ם׃

ו **מִשֶּׁיַּעֲמִיד**. עֲרֵמָה, שֶׁדֶּרֶךְ לְהַעֲמִידָם בְּרֹאשׁ הַגַּג לְיַבְּשָׁם. פֵּרוּשׁ׃

ז בְּחִלּוּף, כְּמוֹ שִׁמְלָה שַׂלְמָה׃

משנה ז

ח הַטַּעַם שֶׁאֵין הַמִּנְהָג שֶׁיְּבַשֵּׁל אָדָם וְיֹאכַל וְתִקְרֵא זֹאת הָאֲכִילָה עֲרַאי, לְפִי שֶׁכֵּיוָן שֶׁבִּשֵּׁל אֵינוֹ עֲרַאי. הָרַמְבַּ"ם׃

משנה ח

ט **מְגוּרָה**. אוֹצָר. הָרַ"ב׃

פרק ב

משנה א

א דְּאִלּוּ רָאוּ פְּנֵי הַבַּיִת עַל יְדֵי בַּעַל הַבַּיִת וְהֻקְבְּעוּ לְמַעֲשֵׂר טֶבֶל לְהוּ וַאֲסוּרִים לְכָל אָדָם׃

ב **לְבָתֵּיכֶם**. דְּוָקָא לְבָתֵּיכֶם, דְּאִלּוּ לְבֵיתִי אֵין בַּיִת אַחֵר טוֹבֵל כְּדִלְקַמָּן. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב׃

משנה ב

ג וְצָרִיךְ לוֹמַר שֶׁהַפֵּרוֹת מֻנָּחִים בַּשּׁוּק, דְּאִלּוּ הַפֵּרוֹת הֵמָּה גַּם כֵּן בַּשַּׁעַר אוֹ בַּחֲנוּת, אִם כֵּן טְבוּלִים וְהֻקְבְּעוּ לְמַעֲשֵׂר וַאֲסוּרִין גַּם לַאֲחֵרִים. וְהוּא הַדִּין דַּהֲוָה מָצֵי לְמִתְנֵי הָיוּ יוֹשְׁבִים בַּבַּיִת, אֶלָּא שֶׁדֶּרֶךְ הַמּוֹכֵר פֵּרוֹת לֵישֵׁב בַּשַּׁעַר אוֹ בַּחֲנוּת׃

ד דִּבְרֵי רַבִּי נְחֶמְיָה בְּמִשְׁנָה ה' פֶּרֶק ג'. וּבִירוּשַׁלְמִי, רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי נְחֶמְיָה אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד:

משנה ג

ה דְּאִלּוּ הִגִּיעַ הַשַּׁבָּת טָבְלוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יִחֲדָם לְצֹרֶךְ הַשַּׁבָּת. יְרוּשַׁלְמִי:

ו **הָרִאשׁוֹן**. כְּלוֹמַר כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לַבַּיִת הָרִאשׁוֹן שֶׁבָּעִיר נִטְבְּלוּ הַפֵּרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא לָן שָׁם. הָרַ"שׁ:

משנה ד

ז **וַחֲכָמִים אוֹסְרִים**. טַעֲמַיְהוּ, דְּסָבְרֵי דִּכְשֶׁכּוֹנְסִין תְּאֵנִים בַּכַּלְכָּלָה יֵשׁ שֶׁמַּנִּיחִין אוֹתָן כָּךְ וַהֲוָה גְּמַר מְלָאכָה, אַף עַל גַּב דְּלָאו כֻּלֵּי עַלְמָא עָבְדֵי הָכִי אֶלָּא מַחֲלִיקִים אוֹתָם כִּדְאִיתָא סוֹף פֶּרֶק דִּלְעֵיל. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ה

ח בְּגְמָרָא פֶּרֶק ז' דְּבָבָא מְצִיעָא אַסְמְכִינַן אַקְרָא כִּי קִבְּצָם כָּעֲמִיר גֹּרְנָה (מִיכָה ד), וּפֵרַשׁ רַשִׁ"י אֵין גֹּרֶן בְּלֹא קִבּוּץ, וְאֵין קִבּוּץ פָּחוֹת מִשְּׁתַּיִם:

משנה ו

ט **וְאוֹכֵל**. פֵּרוּשׁ בְּעוֹדוֹ בְּמְחֻבָּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם, שֶׁלֹּא יִכְרֹת הָאֶשְׁכּוֹל כֻּלּוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְחַיֵּב בַּמַּעַשְׂרוֹת, שֶׁהֲרֵי לֹא קָנָה אֶלָּא הַנִּתְלָשׁ. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּסֵיפָא דְּאָמְרִינַן אֵלּוּ בְּמְחֻבָּר קָנָה, וּתְנַן בְּרֵישׁ פֶּרֶק ה' דְּהַקּוֹנֶה בְּמְחֻבָּר לֹא נִקְבַּע לַמַּעֲשֵׂר:

י **בְּמְחֻבָּר**. וְנַעֲשֶׂה כְּבַעַל הַגִּנָּה דִּתְנַן לְעֵיל דְּאוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי, וְעוֹד תְּנַן בְּמְחֻבָּר לַקַּרְקַע פְּטוּר. הָרַ"שׁ:

משנה ז

יא **בְּנֵי בִּשְׁכָּרִי**. פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י בְּמַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא דַּף צ"ב בַּשָּׂכָר שֶׁקִּצַּצְתָּ לִי. וְהַתּוֹסְפוֹת מְפָרְשִׁים בִּשְׁכָּרִי הַיְנוּ תַּחְתַּי. וְחַיָּב אֲפִלּוּ עַל מַה שֶּׁהָיָה אוֹכֵל הָאָב, לֹא בִלְבָד מַה שֶּׁיֹּאכַל הוּא יוֹתֵר מִן הָאָב, מִשּׁוּם דְּמֵחֲזֵי כְּמִקָּח:

יב **אוֹכֵל וְחַיָּב**. סְתָמָא דְּלֹא כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּסוֹף פִּרְקִין שֶׁסּוֹבֵר דְּכָל מִקָּח דִּלְקִצּוֹת פָּטוּר (וּבְסֵפֶר תּוֹסְפוֹת חֲדָשִׁים מוֹכִיחַ מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם דִּלְקִצּוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה אֵינוֹ דָּמֵי לְדָהָכָא דִּרוֹצֶה לֶאֱכֹל מִיָּד וַהֲוָה אֶצְלוֹ דָּבָר הַגָּמוּר) וְעַיֵּן עוֹד אַחֲרֵי זֶה:

משנה ח

יג **בִּלְבָסִים**. מַתְנִיתִין כְּשֶׁלְּבָסִים וּתְאֵנִים מֻרְכָּבִים בְּיִחוּר אֶחָד, וַאֲפִלּוּ הָכִי לֹא יֹאכַל, דְּאִי לֹא תֵּימָא הָכִי הָא תָּנֵינָא בָּבָא מְצִיעָא (דַּף צא) הָיָה עוֹשֶׂה בְּיִחוּר זֶה לֹא יֹאכַל בְּיִחוּר אַחֵר. הָרַ"שׁ בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי:

יד וְטַעֲמָא דְמַתְנִיתִין דִּלְעֵיל סְתָמָא וְאַחַר כָּךְ מַחֲלוֹקֶת דְּהָכָא, וּבְכִי הָא לֵית הִלְכְתָא כִּסְתָם כוּ'. וּמֵיהוּ נִרְאֶה לִי דְּאַף לְרַבִּי יְהוּדָה עַד כָּאן לֹא פָטַר בְּלִקְצוֹת אֶלָּא כְּשֶׁאוֹכֵל אַחַת אַחַת וְלֹא צָרַף שְׁתַּיִם, דְּצֵרוּף קוֹבֵעַ לְמִקָּח כְּדִלְעֵיל מִשְׁנָה ה'. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ג

משנה א

א **בָּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ**. בַּיְרוּשַׁלְמִי מְבֹאָר דְּאַף דִּמְזוֹנוֹת אִשְׁתּוֹ עָלָיו, הוֹאִיל וַאֲכִילָתָהּ אֵינָהּ אֶלָּא מִתְּנַאי בֵּית דִּין, לֹא דָמֵי לִתְנַאי דְּפוֹעֲלִים. לְפִי שֶׁבֵּית דִּין שְׁהִתְנוּ וְתִקְּנוּ מְזוֹנוֹת לָאִשָּׁה, לֹא תִּקְּנוּ אֶלָּא שֶׁלְּעִנְיַן מַעֲשְׂרוֹת לֹא תְהֵא אֶלָּא כְּמַתָּנָה:

ב **אוֹכְלִין**. אִם נָתַן לָהֶם:

ג דְּהָא דְּפֵרֵשׁ סוֹף פִּרְקִין דִּלְעֵיל דְּפוֹעֵל אוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה בְּתִלּוּשׁ שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ, הַיְנוּ שֶׁלֹּא נִגְמְרָה לַמַּעֲשֵׂר. וּמֵיהוּ בִּשְׁעַת גְּמַר מְלָאכָה בָּעִינַן וְלֹא לְהַעֲבִירָן כוּ'. וְעַיֵּן מִשְׁנָה ב' פֶּרֶק ז' דְּבָבָא מְצִיעָא:

ד כְּלוֹמַר וְלֹא תוֹלֶה עֵינָיו בְּדָבָר אַחֵר לְגָמְרוֹ שֶׁל הַמְּלָאכָה, אֶלָּא אוֹכְלוֹ כָּךְ כְּשֶׁהוּא לוֹקְחוֹ:

משנה ב

ה בְּסֵפֶר בֵּית דָּוִד הִצְרִיךְ עִיּוּן לְמָה נִדְחַק לְפָרֵשׁ כֵּן, דְּאַף בְּאוֹכְלִין מִן הַתּוֹרָה הַדִּין כֵּן. וְכֵן הוּא בָּרַמְבַּ"ם בְּחִבּוּרוֹ:

ו וְעַיֵּן בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי פֶּרֶק א' מִשְׁנָה א':

ז **אַחַת כּוּ'**. לְפִי שֶׁאֵין כָּאן דָּבָר שֶׁיִּקְבְּעֵהוּ בְּלֹא הַמִּקָּח, הִלְכָךְ לֹא סַגִּי הַמִּקָּח לְקָבְעוֹ קֹדֶם שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ, כְּרַבִּי יְהוּדָה סוֹף פֶּרֶק דִּלְעֵיל. וּשְׁתַּיִם לֹא יֹאכְלוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּמִשְׁנָה ה' פֶּרֶק דִּלְעֵיל:

ח **הַקַּפָּה**. דִּלְגַבֵּי לוֹקֵחַ הָוֵי כְּמוֹלִיךְ לַשּׁוּק, דְּסַגִּי לְקָבְעוֹ כְּדִתְנַן בְּמִשְׁנָה ה' פֶּרֶק קַמָּא, וְהַלּוֹקֵחַ עֵינָיו בְּמִקְחוֹ כְּדִלְעֵיל:

ט **הַמַּקְצָה**. דְּמַקְצֶה עָשׂוּ אוֹתוֹ כִּמְצָרֵף. יְרוּשַׁלְמִי:

משנה ג

י **מְקָרְטֵם**. כְּמוֹ מְקָרְסֵם, וּמְקָרְסֵם כְּמוֹ מְכָרְסֵם. הָרַמְבַּ"ם. וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב הָרַ"ב וְדוֹמֶה לוֹ יְכַרְסְמֶנָּה כוּ':

יא **עָלָה**. לְבַדּוֹ מִן הַמְחֻבָּר, וְלֹא יֹאחַז הַקֶּלַח בְּיָדוֹ לֶאֱכֹל. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב בְּשֵׁם הַפְּרוּשׁ:

משנה ד

יב **קְצִיצוֹת**. גַּרְגְּרִים תְּלוּשִׁים מֵאֵיזוֹ אִילָן שֶׁיִּהְיוּ. הָרַמְבַּ"ם. וְהָר"שׁ מְפָרֵשׁ עַל שֵׁם שֶׁהַכְּלִי שֶׁקּוֹצְצִין בּוֹ תְּאֵנִים נִקְרָא מָקְצָה:

יג לְפִי גִּירְסָתוֹ הוּא עַל שֵׁם הַמִּקְצוֹעוֹת שֶׁהֵם כְּמַחְצָלְאוֹת שֶׁעֲלֵיהֶן מְיַבְּשִׁים אוֹתָם:

יד **גָּזֵל**. וְדַוְקָא שֶׁמָּצָא בְּדֶרֶךְ, שֶׁאָז יָדוּעַ שֶׁהַבְּעָלִים נִתְיָאֲשׁוּ, לְפִי שֶׁרַבִּים מְצוּיִים שָׁם, אֲבָל אִם מְצָאָן בֵּינוֹ לְבֵין חֲבֵרוֹ אֲסוּרִין מִשּׁוּם גָּזֵל, דְּלֹא מִתְיָאֵשׁ, שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁחֲבֵרוֹ יִמְצָאֵם. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב בְּשֵׁם הַפֵּרוּשׁ:

טו שֶׁמִּתְלַכְלֶכֶת וּמִשְׁתַּנֶּית בְּצוּרָתָהּ, וּכְשֶׁמָּצָא אוֹתָן תַּחַת הַתְּאֵנָה אֵינוֹ מַכִּיר אִם מִזֹּאת הַתְּאֵנָה נָפְלוּ וְנִשְׁתַּנּוּ אוֹ אִם בָּאוּ מִמָּקוֹם אַחֵר, וְאֵין לְבַעַל הַתְּאֵנָה בָּהֶם זְכוּת וְאֵין בָּהֶם מִשּׁוּם גָּזֵל. הָרַמְבַּ"ם:

טז **אִם דָּרְסוֹ**. דְּגְרוֹגָרוֹת קְרוּיִין כְּשֶׁיָּבְשׁוּ קֹדֶם שֶׁנִּדְרְסוּ:

יז דְּסָתָמָא בַּבָּתִּים נִדְרָסוֹת, וּלְהָכִי הֻצְרַךְ לְמוֹקֵי מַתְנִיתִין כְּשֶׁרוֹב דּוֹרְסִים בַּשָּׂדוֹת, דְּהָא בְּנִמְצָא בַּשָּׂדוֹת עָסְקִינַן. הָר"שׁ בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי:

יח **וְאִם לָאוּ פָּטוּר**. יְרוּשַׁלְמִי מַקְשֶׁה, וְאֵינָהּ נִכֶּרֶת אִם דְּרוּסָה הִיא אִם לֹא בְּתִמְיהָה. וּמְשַׁנֵּי פְּעָמִים שֶׁהִיא בוֹקַעַת מִתַּחַת הַגַּלְגַּל וְהִיא דְּרוּסָה וְהִיא נִרְאֵית שֶׁאֵינָהּ דְּרוּסָה, פְּעָמִים שֶׁהָרֶגֶל דּוֹרַסְתָּהּ וְהִיא אֵינָהּ דְּרוּסָה וְנִרְאֵית כִּדְרוּסָה:

יט וְהוּא הַדִּין נַמִּי בָּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ, דְּלֹא שַׁרְיָן בְּרֵישׁ פִּרְקִין אֶלָּא הֵיכָא דַּעֲדַיִן לֹא הוּבְאוּ לִמְקוֹמָן. וְזֶהוּ דְּמַסֵּים וְיָהֵיב טַעֲמָא לְבָהֵמָה מִתּוֹךְ כּוּ':

כ **מַחֲזִיר**. וְהוּא רְאָיָה שֶׁעָרֵאי מַאֲכִיל. הָרַמְבַּ"ם. (רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֲכִילַת בְּהֵמָה אֲפִלּוּ קָבַע כְּשֶׁמּוֹתָרָהּ חוֹזֵר אֵינָהּ נֶחֱשֶׁבֶת רַק לְעֶרְאִי. כֵּן פָּסַק הַמ"ח כְּדֵי שֶׁלֹּא תַקְשֶׁה מִמִּשְׁנָה י' פֶּרֶק א' דְּפֵאָה. וְעַיֵּן בַּפֶּרֶק דְּלְקַמָּן מִשְׁנָה ג'):

משנה ז

כא **פְּטוּרָה**. נִרְאֶה לִי טַעֲמָא כִּדְאָמְרִינַן בְּיוֹמָא [דף י] דְּבֵית סְתָמָא לֹא מִקְרֵי אֶלָּא בֵּית חֹרֶף וּבֵית קַיִץ. לְפִיכָךְ לֹא טָבוּלָה. פֵּרוּשׁ:

כב כִּדְאָמַר שָׁם בְּיוֹמָא:

משנה ט

כג **דִּבְרֵי רַבִּי טַרְפוֹן**. וּמוֹדֶה רַבִּי טַרְפוֹן גַּבֵּי מִקֶּח, דִּתְנַן בְּפֶרֶק ב' מִשְׁנָה ו' מְגָרְגֵּר בָּאֶשְׁכּוֹל. הָרַ"שׁ:

כד **שֶׁבָּחֲצֵר**. וְדֶרֶךְ אֵלּוּ הָעֲשָׂבִים שֶׁצּוֹמְחִין בַּגִּנּוֹת וּבַבָּתִּים מִבְּלִי שֶׁיִּזְרְעוּ אוֹתָם. הָרַמְבַּ"ם:

משנה י

כה **וְנוֹטָה כוּ'**. נוֹף אֶחָד מִן הַתְּאֵנָה. הָרַ"שׁ:

כו וּמְשׁוּם דִּבְכֻלֵּי גְמָרָא שְׁדִינַן נוֹף בָּתַר עִקָּרוֹ, אִיצְטְרִיךְ לְמֵימַר דִּלְעִנְיַן מִקְלָט זְמְנִין דְּשָׁדִינַן עִקָּר בָּתַר נוֹף, אַף עַל גַּב דְּבָתַר עִקָּרוֹ נַמֵּי שְׁדִינַן. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כז זֶה לְשׁוֹן רַשׁ"י בְּמַסֶּכֶת מַכּוֹת, דְּתִשְׁדֵּי עִקָּרוֹ בָּתַר נוֹפוֹ וְאָסוּר לְאָכְלוֹ בְּעִקָּרוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן פְּדָאוֹ מִקֻּדָּם שֶׁנִּכְנַס, [וּכְחוּץ לִירוּשָׁלַיִם דָּמִי]. וְעַיֵּן בְּתוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד

משנה א

א **הַשּׁוֹלֵק**. לִרְבּוּתָא נָקַט הַשּׁוֹלֵק, שֶׁהוּא פָּחוֹת מִמְּבַשֵּׁל, וְכָל שֶׁכֵּן הַמְּבַשֵּׁל:

משנה ג

ב וּכְשֶׁמַּחֲזִירִים מִתְעָרְבִים הַטְּמֵאִים עִם הַטְּהוֹרִים. וּבְשָׁעָה שֶׁנָּטַל דִּקְדֵּק שֶׁלֹּא יְטַמֵּא אֶלָּא מָקוֹם מַגָּעוֹ, הַיְנוּ אוֹתָן שֶׁנָּגַע בָּהֶן וּנְטָלָן. אִי נַמִּי כְּגוֹן שֶׁנְּטָלָן בִּפְשׁוּטֵי כְלֵי עֵץ, אוֹ שֶׁנְּתַן לוֹ חֲבֵרוֹ:

משנה ה

ג **וְאִם קִלַּף כוּ'**. מַשְׁמַע אֲפִלּוּ אַחַת אַחַת, דְּאִי תֵּימָא דַּוְקָא בְּצֵרַף וְנָתַן לְתוֹךְ יָדוֹ קַשְׁיָא רִישָׁא, וְזֶה דַּעַת רַשׁ"י בְּבֵיצָה דַּף י"ג. וְהַתּוֹסְפוֹת כָּתְבוּ דְּלֹא נְהִירָא, דְּמַשְׁמַע שֶׁהַטַּעַם מִפְּנֵי שֶׁהוּא גְּמַר מְלָאכָה הוֹאִיל וְהוּא קוֹלֵף הַרְבֵּה בְּיַחַד. וְנִרְאֶה לִי דְּתַנָּא אוֹרְחָא דְּמִלְתָא נָקַט, דְּכִשֶּׁמְּצָרֵף נוֹתְנָם לְתוֹךְ יָדוֹ. וְהַרְבֵּה דְּנָקְטוּ הַתּוֹסְפוֹת לָאו דַּוְקָא, דְּבִשְׁתַּיִם חַיָּב. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ה

משנה א

א וּתְמִיהָה לִי מַאי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּנְטִיעוֹת. וְנִרְאֶה לִי שֶׁכָּךְ צָרִיךְ לוֹמַר, הָעוֹקֵר שְׁתָלִים נְטִיעוֹת אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם פֵּרוֹת. אִי נַמִּי הָעוֹקֵר שְׁתָלִים הַיְנוּ בְּצָלִים וּכְרִשִּׁים, שֶׁדֶּרֶךְ הַגַּנָּנִים אַחַר שֶׁצָּמְחוּ מְעַט עוֹקְרִין אוֹתָם וְשׁוֹתְלִין אוֹתָם בְּמָקוֹם אַחֵר וּמִתְעַבִּין וּגְדֵלִין יוֹתֵר. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ב לְשׁוֹן הָרַ"שׁ, לָקַח בִּמְחֻבָּר פָּטוּר דְּאֵין מַקָּח קוֹבֵעַ בִּמְחֻבָּר. אֲבָל תָּלוּשׁ דּוּמְיָא דִּמְחֻבָּר קוֹבֵעַ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ, וּסְתָמָא כְּרַבִּי מֵאִיר דְּלִעֵיל בְּפֶרֶק ב' מִשְׁנָה ה':

משנה ב

ג וְלֹא נָקַט שַׁבָּת לִפְטוֹר כְּמוֹ דְּנָקַט בְּסֵיפָא שַׁבָּת לְחוֹבָה. וּבִירוּשַׁלְמִי מְפֹרָשׁ דְּגַם לְעִנְיַן שַׁבָּת פָּטוּר:

משנה ד

ד וּלְגַבֵּי תֶּבֶן לִלְקֹט מִמֶּנּוּ חִטִּים:

ה **בְּלִבּוֹ**. וְאִם אֵין בְּלִבּוֹ, תְּנַאי בֵּית דִּין הוּא. תּוֹסֶפְתָּא. וְדָוְקָא בִּתְרוּמָה, הַנִּטֶּלֶת מֵאֻמָּד, אֲבָל מַעֲשֵׂר הָא קָחָזִינַן שֶׁלֹּא עִשֵּׂר כְּפִי הַמִּדָּה עַל אֵלּוּ הַדְּבָרִים. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ה

ו וּלְפִי שֶׁאֵין לְךָ כָּל חִטָּה וְחִטָּה שֶׁאֵין בּוֹ מִשְּׁנֵי חֲלָקָיו, מַפְרִישׁ מֵהַכֹּל, וְחֵלֶק הַשְּׁלִישִׁי מוֹכֵר לְכֹהֵן אוֹ לְלֵוִי. פֵּרוּשׁ:

משנה ו

ז **רַבִּי יְהוּדָה מְחַיֵּב**. וְהֵיכִנוּ בַּמַּעֲשֵׂר, אֲבָל בַּתְּרוּמָה לֹא, כְּדְאָמַר לְעֵיל מִשְׁנָה ה' הַתּוֹרֵם בְּלִבּוֹ עַל הַכֹּל. הָרַ"שׁ בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי. עוֹד כָּתַב דְּעַד כָּאן לֹא מְחַיֵּב רַבִּי יְהוּדָה אֶלָּא מִנִּיהּ וּבֵיהּ, אֲבָל מֵעָלְמָא לֹא, דִּלְמָא אָתֵי לְאַפְרוּשֵׁי מִן הַחִיּוּב עַל הַפְּטוּר כוּ':

משנה ח

ח **שֶׁאֲבִיהֶן תְּרוּמָה**. כְּהַהִיא דְּתָנַן בְּרֵישׁ פִּרְקִין הָעוֹקֵר לֶפֶת וּצְנוֹנוֹת מִתּוֹךְ שֶׁלּוֹ וְנוֹטֵעַ לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ לְזֶרַע, חַיָּב מִפְּנֵי שֶׁהוּא גָּרְנָן. וְאִם עָשָׂאן תְּרוּמָה וּנְטָעָן לְזֶרַע, הַזֶּרַע נֶאֱכָל לְזָרִים. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: